

Fingon lausunto koskien tulevan EU:n monivuotisen rahoituskehityksen ulkosuhderahoituskokonaisuutta

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnalle

Asia: E 31/2024 vp Valtioneuvoston selvitys: E-kirje - Ennakkovaikuttaminen tulevaan EU:n monivuotiseen rahoituskehitykseen (2028–) <https://www.eduskunta.fi/pdf/E+31/2024>

Fingo kiittää valtiovarainvaliokuntaa mahdollisuudesta lausua ennakkovaikuttamisesta tulevaan EU:n monivuotiseen rahoituskehitykseen (2028–).

1. EU:n rooli globaalissa kehityksessä

Nykyhetkeä leimaavat turbulentti kansainvälinen politiikka, Yhdysvaltojen vetäytyminen kehitysyhteistyöstä ja osittain monenkeskisestä yhteistyöstä. Kuitenkin ratkaistavana ovat moninaiset globaalit kriisit, kasvava eriarvoisuus, demokratian heikkeneminen, lisääntyvät konfliktit ja ilmastohätätilan vakavat seuraukset. EU:n virallinen kehitysyhteistyö (Official Development Assistance, ODA) on keskeinen väline näihin haasteisiin vastaamisessa.

EU:n on astuttava ottamaan johtava rooli Yhdysvaltojen jättämään tyhjiöön edistämällä reiluja kumppanuuksia globaalin etelän kanssa. Ulkopoliittisen instituutin tutkimuksen *The EU in an age of empires*¹ mukaan: “EU:n on määriteltävä suhteensa uudelleen, erityisesti globaalin etelän kanssa. Vahvistamalla rooliaan kehitysyhteistyökumppanina sekä osoittamalla johdonmukaisuutta pelkän transaktionaalisen diplomatian sijaan EU voi vahvistaa rooliaan globaalilla kentällä.”

EU on maailman suurin kehitysyhteistyön rahoittaja, kattaen 40–50 % koko globaalista ODA-rahoituksesta. ODI Euroopan, ODI Globalin ja Pandemic Action Networkin taloudellisen mallinnuksen² mukaan jokaisesta kehitysyhteistyöhön sijoitetusta dollarista jopa puolet palautuu EU:n talouteen lisäarvon ja kasvaneiden tulojen muodossa.

EU:n on säilytettävä asemansa uskottavana ja vastuullisena globaalina toimijana. Tämä edellyttää johdonmukaista sitoutumista kansainvälisiin velvoitteisiin, kuten YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin ja Pariisin ilmastopöytäkirjaan. Tulevan monivuotisen rahoituskehityksen (MFF) ja EU:n ulkoisten rahoitusvälineiden (EFI) tulee tarjota selkeä oikeudellinen kehys ja strategiset työkalut kestävän kehityksen, ihmisoikeuksien ja ilmastotoimien edistämiseksi sekä köyhyyden vähentämiseksi. On tärkeää, että EU:n kehitysyhteistyöbudjettia ei välineellistetä maahanmuuton hallinnan tai pakolaisten vastaanottamisen kustannusten kattamiseen. Tällainen lähestymistapa heikentäisi kehitysyhteistyön tarkoituksenmukaisuutta ja vaikuttavuutta.

¹ Ulkopoliittinen instituutti, Niklas Helwig & Juha Jokela (eds), (huhtikuu 2025). *The EU in an age of empires, A liberal geopolitical force in the making?* [The EU in an age of empires | FIIA](#)

² EU:n viennin odotetaan kasvavan 24,4 miljardilla eurolla, mikä on EU:n kehitysyhteistyön budjettia suurempi summa. EU:n BKT:n odotetaan kasvavan 0,08 %, mikä vastaa 10,7 miljardin euron lisäystä vuosittaiseen taloudelliseen tuotokseen — suunnilleen yhtä paljon kuin EU:n pääasiallisen kansainvälisen yhteistyövälineen, naapurisuus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välineen (NDICI), koko vuosibudjetti. (*Modelling the impact of EU aid on EU economies*, 13.5.2025: [The Economic Impact of EU Aid on EU Economies | Pandemic Action Network](#).)

Suositukset:

- **EU:n virallinen kehitysyhteistyö säilytetään vaikuttavana välineenä** globaalien haasteiden ratkaisemisessa, erityisesti köyhyyden poistamisessa, eriarvoisuuden vähentämisessä, kestäväen kehityksen edistämässä, ihmisoikeuksien turvaamisessa ja ilmastotoimien toteuttamisessa.
- **Kehitysyhteistyön budjetin taso turvataan** ja sen kohdentamisessa asetetaan etusijalle vähiten kehittyneet maat (LDC) sekä hauraat ja konflikteista kärsivät valtiot (FCAS).
- **Budjetin painopisteinä korostetaan inhimillistä kehitystä, sukupuolten tasa-arvoa, ilmastotoimia sekä kansalaisyhteiskunnan osallistumista.** Ilmastotoimiin osoitetaan lisärahoitusta nykyisen rahoitustason lisäksi, jotta voidaan tehokkaammin torjua globaalia eriarvoisuutta ja tukea haavoittuvimpia väestöryhmiä.

2. EU:n monivuotisen rahoituskehyksen (MFF) merkitys

EU:n on sitouduttava säilyttämään ODA:n kansainvälisesti sovittu määritelmä ja periaatteet ³, joiden mukaan mm. ”ODA:n ensisijainen tavoite on edistää kestävää kehitystä, erityisesti köyhyyden poistamista ja elinolojen parantamista vähiten kehittyneissä maissa. Rahoituksen tulee olla suunnattu kehitystavoitteisiin, kuten koulutukseen, terveyteen, infrastruktuuriin ja ympäristönsuojeluun.” Näin olleen sovittavan rahoituskehyksen tulee tukea EU:n kykyä edistää kestävää kehitystä, rauhaa ja ihmisoikeuksia globaalisti. Tämä edellyttää selkeää ja erillistä rahoitusinstrumenttia kansainväliselle yhteistyölle.

Tulevan monivuotisen rahoituskehyksen (MFF) suunnittelussa on olennaista varmistaa ulkosuhderahoituksen johdonmukaisuus, ennakoitavuus ja riittävä joustavuus. Näin EU voi kohdentaa rahoituksensa tehokkaasti niihin maihin ja väestöryhmille, jotka sitä eniten tarvitsevat — erityisesti vähiten kehittyneisiin maihin — sekä reagoida nopeasti uusiin kriiseihin ja muuttuviin tarpeisiin.

Kehitysyhteistyövarojen käytön vaikuttavuutta ja läpinäkyvyyttä on parannettava vahvistamalla seuranta- ja arviointia. Näin varmistetaan, että virallinen kehitysyhteistyörahoitus käytetään tarkoituksenmukaisesti ja se tuottaa konkreettisia tuloksia.

Suositukset:

- **ODA:n kansainvälisesti sovittu integriteetti ja laatu turvataan** sitoutumalla ODA:n päämäärään ja periaatteisiin.
- **Seuraava MFF sisältää erillisen ja riittävästi resursoidun kansainvälisen yhteistyön instrumentin**, joka mahdollistaa johdonmukaisen ja pitkäjänteisen ulkosuhderahoituksen.
- **Rahoitus kohdennetaan ensisijaisesti eniten apua tarvitseville maille, alueille ja sektoreille**, erityisesti vähiten kehittyneisiin maihin (LDC) sekä hauraissa olosuhteissa eläville väestöryhmille.
- **Rahoituksen tulee olla joustavaa ja kyetä vastaamaan nopeasti uusiin kriiseihin ja äkillisiin tarpeisiin**, kuten humanitaarisiin hätätilanteisiin, ilmastokatastrofeihin tai poliittisiin kriiseihin.
- **ODA:n tehokkuutta ja vaikuttavuutta parannetaan** kehittämällä rahoituksen seuranta- ja läpinäkyvyyttä ja tulosperusteista arviointia.

³ ODA:n kansainvälisesti sovittu päämäärä ja periaatteet: [Official development assistance \(ODA\) | OECD](#)

3. EU:n kansainväliset kumppanuudet

EU voi vahvistaa globaalia asemaansa panostamalla entistä enemmän ulkosuhteissaan kehitysyhteistyöhön. Kehitysyhteistyö on olennainen osa kansainvälistä yhteistyötä, eikä sen leikkaaminen tee Euroopasta turvallisempaa. Päinvastoin vetäytyminen monenvälisistä globaaleista yhteistyövelvoitteista heikentäisi EU:n uskottavuutta kumppanina ja voisi johtaa lisääntyviin konflikteihin, mikä puolestaan uhkaa EU-maiden turvallisuutta ja vakautta.

EU:n on aika ottaa vastuullinen rooli globaalissa kehityksessä, eikä vetäytyä kuoreensa talouteen ja puolustukseen vedoten. Lyhytnäköiset ja itsekkäät päätökset voivat koitua niin EU:n kuin globaalin yhteisön vahingoksi. EU:n tulee asettaa kunnianhimoisia, selkeitä ja pitkäjänteisiä tavoitteita, jotka keskittyvät eniten tarvitseviin, jotta kestävä kehityksen ydinperiaatteen mukaan ketään ei jätetä jälkeen (*leave no one behind*).

Suosituks:

- **EU:n kansainväliset kumppanuudet perustuvat globaalin kehityksen periaatteisiin**, jotka kunnioittavat kestävä kehityksen, ihmisoikeuksien ja yhteisön hyvinvoinnin tavoitteita.
- **EU vahvistaa reiluja kumppanuuksia kehittyvien maiden kanssa**, varmistaen, että yhteistyö perustuu yhteisiin arvoihin ja tavoitteisiin, kuten köyhyyden vähentämiseen ja kestävään talouskasvuun, sekä kehittyvien maiden itsensä määrittelemi tavoitteisiin.
- **Kumppanuudet suunnitellaan pitkäaikaisiksi ja kestäviksi**, jotta ne voivat tuottaa pysyviä ja merkittäviä tuloksia globaalissa kehityksessä.

4. Lisätiedot

Ilmari Nalbantoglu, johtaja, vaikuttaminen | ilmari.nalbantoglu@fingo.fi | 050 317 6693
Anna Hyvärinen, asiantuntija, vaikuttaminen | anna.hyvarinen@fingo.fi | 050 317 6744